

adviescommissie afgesloten strafzaken (ACAS) jaarverslag 2016 »

inhoudsopgave & bijlagen

1. inleiding

*bijlage:
samenvatting van de zaken
waarin de ACAS in 2016
een adviesaanvraag heeft
ontvangen*

2. de ACAS

colofon

3. de werkzaamheden van de ACAS

4. tot slot

1. *inleiding*

In dit jaarverslag van de Commissie Afgesloten Strafzaken (hierna: de ACAS) over 2016 wordt in paragraaf 2 allereerst stilgestaan bij de taak en samenstelling van de ACAS. In paragraaf 3 worden de activiteiten van de ACAS uiteengezet: daarbij worden achtereenvolgens de stand van de advisering en de inhoud van de adviezen besproken, waarna kort aandacht wordt besteed aan het in het verslagjaar geïntroduceerde tussenadvies. Tot slot wordt in paragraaf 4 de balans opgemaakt. De bijlage bevat een korte samenvatting van de zaken waarin de ACAS in 2016 een adviesaanvraag heeft ontvangen, alsmede van de zaken uit 2015 waarin de ACAS in 2016 advies heeft uitgebracht.

2. *de ACAS*

2.1. TAAK

De procureur-generaal van het parket bij de Hoge Raad is wettelijk bevoegd onderzoek te doen naar de vraag of er grond is voor de herziening van een veroordeling, indien sprake is van een onherroepelijke veroordeling wegens een misdrijf waarop een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer staat en de rechtsorde door dit misdrijf ernstig is geschokt. Een veroordeelde kan ter voorbereiding van een herzieningsaanvraag via zijn advocaat bij de procureur-generaal een verzoek indienen tot het verrichten van een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, lid 1, onder c Wetboek van Strafvordering (Sv). Voor de beantwoording van de vraag of een dergelijk onder zijn leiding te verrichten onderzoek wenselijk is en hoe een dergelijk onderzoek dient te worden ingericht, kan¹ de procureur-generaal ambtshalve of op verzoek van de veroordeelde, advies inwinnen van de ACAS, ingesteld op grond van de Wet hervorming herziening ten voordele van 11 oktober 2012². Vereist is dat er voldoende aanwijzingen zijn dat mogelijker-

¹ Bij veroordelingen tot gevangenisstraf van zes jaren of meer is hij daartoe zelfs verplicht.

² Stb. 2012, nr. 275.

wijs sprake is van een grond tot herziening en dat het verzochte onderzoek in dat kader noodzakelijk is. In dat kader dient duidelijk te worden gespecificeerd van welke (aanknopingspunten of aanwijzingen voor) eerder onbekende feiten en omstandigheden dan wel voortgeschreden inzichten sprake is, waar het betreffende gevraagde nader onderzoek uit dient te bestaan en waarom een dergelijk onderzoek in dat licht geboden is. Als de procureur-generaal - al dan niet naar aanleiding van een advies van de ACAS - nader onderzoek wenselijk acht kan hij dit nader onderzoek onder zijn leiding (doen) uitvoeren in een strafvorderlijk kader op de wijze als aangegeven in de artikelen 463 en 464 Sv, waarna, afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek, eventueel een aanvraag tot herziening bij de Hoge Raad kan volgen.

2.2. SAMENSTELLING

Conform de artikelen 3-6 van het Besluit bestaat de ACAS uit vijf leden en vijf plaatsvervangend leden, onder wie twee wetenschappers, een deskundige op het terrein van de politiepraktijk, een advocaat en een lid van het Openbaar Ministerie, ondersteund door een secretaris. In 2016 zag de samenstelling van de ACAS er als volgt uit.

Vaste leden:

- prof. em. mr. H. de Doelder, tevens voorzitter, voormalig hoogleraar straf(proces)recht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- prof. dr. H.L.G.J. Merckelbach, hoogleraar rechtspsychologie aan de Faculteit der Psychologie en Neurowetenschappen van de Universiteit Maastricht;
- mr. F. Posthumus, senior advocaat-generaal bij het ressortsparket, vestiging Amsterdam;
- B.R. Visser MPA, voormalig hoofd School voor Politieleiderschap en voormalig korpschef Politie Kennemerland;
- prof. mr. A.A. Franken, hoogleraar straf(proces)recht aan de Universiteit Utrecht, tevens advocaat.

Plaatsvervangende leden:

- prof. mr. C.P.M. Cleiren, hoogleraar straf(proces)recht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden;
- mr. M.J.M. Nieuwenhuis, senior officier van justitie bij het Landelijk Parket;
- W.J.M. Velings, voormalig korpschef Politie Limburg-Zuid;
- mr. J.I.M.G. Jahae, advocaat;
- prof. dr. E.G.C. Rassin, bijzonder hoogleraar rechtspsychologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Secretaris:

- mr. drs. V.M.L. Sebel, gerechtsauditeur bij de Hoge Raad der Nederlanden.

3. *de werkzaamheden van de ACAS*

3.1. STAND VAN DE ADVISERING

In 2016 heeft de ACAS in totaal vijf adviesvragen van de procureur-generaal ontvangen. De instroom van nieuwe zaken is in zoverre beperkter vergeleken met voorgaande jaren. Het aandeel zaken dat wat betreft omvang, zwaarte en/of complexiteit bewerkelijk en daardoor arbeidsintensief is, lijkt op basis van de instroom van nieuwe zaken in 2016 evenwel opnieuw groter dan het geval was in voorgaande jaren. In alle nieuw ingekomen zaken gaat het om (meervoudige) moord en/of doodslag. In twee zaken (ACAS 030 en 034) is uiteindelijk een levenslange gevangenisstraf opgelegd, in twee zaken (ACAS 031 en 032) is terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege gelast - in zaaknummer ACAS 031 in combinatie met een gevangenisstraf voor de duur van achttien jaren - en in één zaak is een gevangenisstraf voor de duur van zeventien jaar opgelegd (ACAS 033). In de bijlage bij dit jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de ontvangen adviesaanvragen met een korte samenvatting van de inhoud.

De ACAS heeft in 2016 in totaal zes adviezen uitgebracht, waaronder drie (samenhangende) tussenadviezen. Daartoe heeft de ACAS in 2016 acht maal voltallig vergaderd.

Daarnaast is meerdere keren vergaderd in subcommissies. Op 31 december 2016 had de ACAS in totaal in negentwintig zaken een advies uitgebracht. Negentien daarvan zijn tezamen met de (tussen)beslissing van de procureur-generaal, gepubliceerd: [overzicht van verzoeken tot nader onderzoek](#).

De tijd die de ACAS nodig heeft gehad vanaf het moment dat de ACAS het (volledige) dossier heeft ontvangen tot en met de datum van het advies bedroeg ten aanzien van de zaken waarin de ACAS in 2016 een advies heeft uitgebracht:

- in zaaknummer 022, 025 en 028 (tussenadvies): twintig maanden en elf dagen;
- in zaaknummer 026: twaalf maanden en dertien dagen;
- in zaaknummer 027: zes maanden en achttien dagen;
- in zaaknummer 029: vier maanden en zesentwintig dagen.

Het betreft hier zaken die allemaal zowel qua omvang als wat betreft complexiteit bewerkelijk en daardoor arbeidsintensief waren.

Naast het uitbrengen van adviezen heeft de ACAS in 2016 haar medewerking verleend aan een symposium, gewijd aan de herzieningsprocedure, gehouden

ter gelegenheid van het afscheid van de procureur-generaal mr. J.W. Fokkens op 24 juni 2016. Diverse artikelen over het werk van de ACAS zijn gepubliceerd in het NJB 2016, nummer 25.

3.2. INHOUD VAN DE ADVIEZEN

In geen van de zaken waarin de ACAS in 2016 advies heeft uitgebracht is op het moment van schrijven door de procureur-generaal beslist en zodoende zijn deze adviezen ook (nog) niet gepubliceerd. Om deze reden zal in dit jaarverslag niet in detail worden ingegaan op de inhoud van deze adviezen.

In drie zaken waarin de ACAS in 2016 adviseerde, luidde haar advies negatief. Dit heeft, in lijn met voorgaande jaren, ermee te maken dat in de betreffende verzoeken veelal een beroep werd gedaan op bepaalde feiten en omstandigheden die bij de behandeling van de zaak bij de rechtbank, het hof en/of de Hoge Raad reeds aan de orde waren gekomen. Daarnaast betrof het zaken waarin de bewijsconstructie ook zonder het ter discussie staand bewijsmiddel toereikend was en zaken waarin nieuwe gegevens of inzichten werden gepresenteerd die, al dan niet in combinatie met een alternatief scenario (een belangrijk deel van de)

andere voor de bewezenverklaring relevante gegevens niet konden accommoderen of ontkrachten en/of geen (potentieel) novum konden opleveren. Opvallend daarbij was de toename van de inbreng van nieuwe of gewijzigde getuigenverklaringen. In sommige gevallen werd een dergelijke nieuwe of gewijzigde getuigenverklaring daarbij ogenschijnlijk ‘versterkt’ door vastlegging van die verklaring in een notariële akte, waarbij het werk van de notaris zich doorgaans heeft beperkt tot het vaststellen van de identiteit van de betrokkene. De ACAS merkt op dat aan een dergelijke notarieel vastgelegde verklaring evenwel geen bijzondere bewijskracht kan worden toegekend, zeker niet als betrokkene door de notaris niet kritisch is bevraagd over de reden van zijn (mogelijk andersluidende) nieuwe verklaring of als de inhoud van die verklaring door de notaris niet gecontroleerd is kunnen worden.

3.3. TUSSENADVIES

In 2016 heeft de ACAS in drie samenhangende zaken een tussenadvies uitgebracht. Het gaat hier om een bijzondere adviesvorm, waarvoor gekozen kan worden wanneer een bepaald gegeven in een zaak nader onderzoek vergt, dat evenwel zo ver gaat dat het te verrichten onderzoek buiten de bevoegdheden of mogelijkheden van

de ACAS valt, terwijl de uitkomst van dit onderzoek belangrijk is of kan zijn voor het definitieve advies.

Een en ander houdt ook verband met de gang van zaken nadat de ACAS een advies heeft uitgebracht. In zaken waarin de ACAS heeft geadviseerd tot het doen van nader onderzoek wordt de ACAS doorgaans niet meer geraadpleegd door de procureur-generaal. Omdat de ACAS in bepaalde gevallen toch de mogelijkheid wil openhouden zich te kunnen uitlaten over de inhoud en implicaties van het nader onderzoek dat is verricht, is deze tussenvorm van advisering geïntroduceerd. Door een tussenadvies uit te brengen verzekert de ACAS zich ervan dat zij de resultaten van het te verrichten onderzoek opnieuw eigenhandig kan wegen in het licht van het verzoek, alvorens een definitief advies uit te brengen.

4. *Tot slot*

Gesteld kan worden dat de instroom van het aantal nieuwe zaken in 2016 beperkter was dan in voorgaande jaren. Zoals eerder ook al is geconstateerd is het aandeel zaken dat qua omvang, zwaarte en/of wat betreft complexiteit bewerkelijk en daardoor arbeidsintensief is, op basis van de instroom van nieuwe zaken in 2016 groter dan in voorgaande jaren. In geen van de zaken waarin de ACAS in 2016 advies heeft uitgebracht is op het moment van schrijven door de procureur-generaal beslist. Zodoende zijn deze adviezen (nog) niet gepubliceerd en is in dit jaarverslag niet in detail ingegaan op de inhoud van deze adviezen.

bijlage

Samenvatting van de zaken waarin de ACAS in 2016 een adviesaanvraag heeft ontvangen

Zaaknummer ACAS 030 (zaaknummer HR 16/02640H):

DRIEVOUDIGE MOORD TE HELMOND

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft bij arrest van 12 december 2006 verzoeker wegens “medeplegen van moord, meermalen gepleegd” veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf.

Aangevoerd wordt dat politieambtenaren in het Duitse onderzoek ervan overtuigd waren dat niet verzoeker, maar een Libanese familie aan de medeverdachte van verzoeker de opdracht heeft gegeven tot het doden van de drie slachtoffers. Tevens wordt gesteld dat de (belastende) verklaringen van twee voormalige medeverdachten onbetrouwbaar, dan wel kennelijk leugenachtig zijn geweest. Een en ander zou ook volgen uit bepaalde, belangrijke stukken die volgens verzoeker nooit zijn gevoegd in het Nederlandse dossier en een nieuwe, bij de notaris afgelegde verklaring van een medegedetineerde.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 031 (zaaknummer HR 16/03156H):

DOODSLAG TE LEVEROIJ

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft bij arrest van 4 oktober 2001 verzoeker wegens “doodslag voorafgegaan van een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om, bij betrapting op heterdaad, aan zichzelf straffeloosheid te verzekeren” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van achttien jaren en ter beschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege.

Aangevoerd wordt dat verzoeker blijkens een nieuw uitgevoerd psychologisch onderzoek lijdt aan een ernstige en complexe PTSS, die ook aanwezig was ten tijde van het plegen van het feit, hetgeen in een algehele ontoerekeningsvatbaarheid van verzoeker - en derhalve ontslag van alle rechtsvervolging - had kunnen resulteren.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 032 (zaaknummer HR 16/02722H):

DOODSLAG TE HINTHAM

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft bij arrest van 29 juni 2007 verzoeker wegens “doodslag” en “bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht” ontslagen van alle rechtsvervolging en gelast dat verzoeker ter beschikking wordt gesteld met bevel tot verpleging van overheidswege.

Aangevoerd wordt dat de bewijsmotivering van het hof omtrent het alibi van verzoeker op verkeerde gegevens is gebaseerd, dat een tweetal forensische onderzoeken waarop het hof zich heeft gebaseerd een aantal fundamentele fouten bevat die tot onjuiste conclusie(s) hebben geleid en dat een uit een onlangs afgelegde verklaring blijkt dat het slachtoffer leed aan waandenkbeelden die haar een duidelijk motief kunnen hebben gegeven om zichzelf te verwonden in/aan haar hals.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 033 (zaaknummer HR 16/03960H):

MOORD TE 'S-HERTOGENBOSCH

Het Gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft bij arrest van 17 november 2010 verzoeker wegens “moord” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van zeventien jaren.

Aangevoerd wordt dat ernstig getwijfeld moet worden aan de betrouwbaarheid van de verklaringen van de medeverdachte op grond van de nieuwe verklaringen van twee personen die stellen dat niet verzoeker, maar een ander de dader is. Tevens wordt aan de hand van verbeterde camerabeelden onder meer gesteld dat er nieuwe details over de dader zichtbaar zijn geworden die het DNA-materiaal dat is aangetroffen op de plaats delict in een nieuw daglicht plaatsen.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Zaaknummer ACAS 034 (zaaknummer HR 16/05392):

KINDERMOORDEN (1984)

Het Gerechtshof Amsterdam heeft verzoeker bij arrest van 22 juli 2005 wegens “moord, meermalen gepleegd” veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf.

Aangevoerd wordt dat aan de hand van een nieuw deskundigenrapport is gebleken dat de verklaringen van één van de getuigen niet als betrouwbaar kan worden gekwalificeerd en dat uit een scriptie blijkt dat er zich de nodige problemen voordoen met de getuigenverklaringen waarop de veroordeling van verzoeker is gestoeld. Voorts wordt aan de hand van een nieuw rapport een bevinding van de schouwarts met betrekking tot het tijdstip van overlijden betwist. Daarnaast wordt aan de hand van een tweetal nieuwe rapporten gesteld dat de waarschijnlijke handvoorkeur van de dader een andere is geweest dan die van verzoeker. Tenslotte wordt gewezen op een uitzending van een televisieprogramma waarin nieuwe ontlastende elementen aan de zaak worden toegevoegd.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS.

Samenvatting van de zaken uit 2015 waarin de ACAS in 2016 een advies heeft uitgebracht

De adviezen van de ACAS worden – tezamen met de beslissing van de PG – gepubliceerd: [overzicht van verzoeken tot nader onderzoek](#)

Zaaknummer ACAS 022 (zaaknummer HR 14/06145 H):

ARNHEMSE VILLAMOORD

Het Gerechtshof Arnhem heeft bij arrest van 12 december 2000 verzoeker wegens “diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en gemakkelijk te maken, gepleegd door twee of meer verenigde personen, terwijl het feit de dood tot gevolg heeft” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twaalf jaren.

Aangevoerd wordt dat de bekentenissen die twee medeverdachten hebben afgelegd - waarop de bewezenverklaring in belangrijke mate steunt - onbetrouwbaar zijn. In dat kader wordt onder meer gewezen op de wijze waarop de verhoren door de politie zijn uitgevoerd en uitgewerkt. Tevens wordt gesteld dat er aanwijzingen zijn dat de verwondingen van het (tweede) slachtoffer (deels) later zijn ontstaan, hetgeen - indien juist - invloed kan hebben op de aannames die tijdens het onderzoek zijn gemaakt.

Deze zaak is nog in behandeling bij de ACAS. Op 20 december 2016 heeft de ACAS een tussenadvies uitgebracht.

Zie ook zaaknummers ACAS 025 en 028.

Zaaknummer ACAS 025 (zaaknummer HR 15/01665 H):

ARNHEMSE VILLAMOORD

Zie zaaknummers ACAS 022 en 028.

Zaaknummer ACAS 027
(*zaaknummer HR 15/02477 H*)

DRONTENSE BOSMOORD/BLIND-DATE MOORD

Het Gerechtshof te Arnhem heeft verzoeker bij arrest van 12 juli 2004 wegens 1. “moord” en 2. “een lijk begraven, verbergen, wegvoeren of wegmaken met het oogmerk om het feit of de oorzaak van het overlijden te verhelen”, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twintig jaren.

Deze zaak is eerder voorgelegd aan de CEAS. Aangevoerd wordt dat sprake is van nieuwe inzichten/aanwijzingen ten aanzien van de doodsoorzaak, nieuwe gegevens aangaande de fysieke onmogelijkheid van verzoeker tot het plegen van de feiten en nieuwe feiten en omstandigheden ten aanzien van de persoonlijkheid van verzoeker.

De ACAS heeft op 15 maart 2016 advies uitgebracht.

Zaaknummer ACAS 026
(*zaaknummer HR 15/01507 H*)

MEDEPLEGEN VAN OPZETTELIJK BINNEN HET GRONDGEBIED VAN NEDERLAND BRENGEN VAN 474 KILOGRAM COCAÏNE

Het Gerechtshof Den Haag heeft verzoeker bij arrest van 30 juni 2000 wegens “medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het in art. 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet gegeven verbod” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van elf jaren.

Aangevoerd wordt dat dat de kroongetuige is teruggekomen op zijn - door het hof tot het bewijs van het tenlastegelegde gebezigde en - voor verzoeker belastende verklaringen afgelegd tegenover de politie onderscheidenlijk ten overstaan van het hof ter terechtzitting in hoger beroep. Gesteld wordt dat door het Openbaar Ministerie aan de kroongetuige - destijds niet bekend geworden - toezeggingen zijn gedaan aangaande de (beëindiging van de) executie van de door hem te ondergane straf en dat het Openbaar Ministerie in de strafzaak wat betreft de met de kroongetuige getroffen overeenkomst ernstig is tekortgeschoten door aan het hof geen volledige opening van zaken te geven. Aldus zou sprake zijn van twijfels aangaande ‘de integriteit van het onderzoek’, van ‘onbetrouwbaarheid van het onderzoeksmateriaal’ en van ‘onherstelbare schendingen van het recht op een eerlijk proces van verzoeker’ gelet op art. 6 EVRM.

De ACAS heeft op 20 december 2016 advies uitgebracht.

Zaaknummer ACAS 028 (zaaknummer HR 15/03722 H)

ARNHEMSE VILLAMOORD

Zie zaaknummers ACAS 022 en 025.

Zaaknummer ACAS 029 (zaaknummer HR 13/03009 H)

BRANDSTICHTING MET DODELIJK AFLOOP ARNHEM

Het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch heeft verzoeker bij arrest van 14 juni 2011 wegens “opzettelijk brand stichten, terwijl daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is, en opzettelijk brand stichten, terwijl daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft” veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van zeven jaren.

Deze zaak is eerder voor advies voorgelegd aan de ACAS. Omdat de ACAS het verzoek destijds kreeg voorgelegd in een stadium dat een aantal van de door hen geëntameerde onderzoekshandelingen nog niet was afgerond, concludeerde de ACAS in haar advies van 23 juli 2013 dat het aangewezen was de uitkomsten daarvan af te wachten. Nadat deze onderzoekshandelingen waren afgerond heeft de advocaat-generaal het verzoek andermaal ter advisering aan de ACAS voorgelegd.

Aangevoerd wordt dat brandstichting onwaarschijnlijk is en dat de brand mogelijk in de meterkast is ontstaan, van waaruit illegaal stroom werd afgetapt voor een hennepkwekerij. Voorts wordt gesteld dat sprake is van een verwisseling van SVO-nummers en dat de brandversnellende sporen het resultaat zijn van contaminatie. Tevens wordt gewezen op de uitkomsten van de voorlopige getuigenverhoren, die informatie zouden hebben opgeleverd ertoe strekkende dat het hof zich op onbetrouwbare getuigen heeft verlaten.

De ACAS heeft op 21 januari 2016 advies uitgebracht.

Colofon

Adviescommissie afgesloten strafzaken (ACAS)

Korte Voorhout 8 | 2511 EK 's-Gravenhage

Postbus 20303 | 2500 EH 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 361 13 11

www.hogeraad.nl

Uitgave ACAS

Redactie Verena Sebel

Ontwerp en realisatie VormVijf, Den Haag